

بسم الله الرحمن الرحيم

تأملاتی در معاد جسمانی

(آقا علی مدرس زنوزی و میرزا مهدی اصفهانی)

تألیف

علی مساجان کوردانی

دکتر جعفر شافعی

(داشیر دانشگاه اصفهان)

انتشارات کوهر گویا

۱۳۹۸

سرشناسه	: مستاجران گورتانی، علی، ۱۳۶۹-
عنوان و نام پدیدآور	: تاملاتی در معاد جسمانی (آقاعلی مدرس زنوزی و میرزامهدی اصفهانی)/ مولفان علی مستاجران گورتانی، جعفر شانظری.
مشخصات نشر	: اصفهان: انتشارات گوهر گویا، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۹ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۲۵۳۵-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: معادشناسی
موضوع	: Islamic eschatology
موضوع	: زنوزی، علی بن عبدالله، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۷ق. -- دیدگاه درباره معاد
موضوع	: اصفهانی، مهدی، ۱۲۶۴ - ۱۳۲۵ -- دیدگاه درباره معاد
شناسه افزوده	: شانظری، جعفر، ۱۳۳۶ -
رده بندی کنگره	: BP۳۳۱
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۸۲۰۴۶

انتشارات گوهر گویا

اصفهان - بلوار آتشیگاه، ابتدای کوچه ۷۰

تلفن: ۰۳۱-۳۷۷۲۲۹۹۹ en_gohargoya@gmail.com

- عنوان: تاملاتی در معاد جسمانی (آقاعلی مدرس زنوزی و میرزامهدی اصفهانی)
- تالیف: علی مستاجران گورتانی، دکتر جعفر شانظری
- مدیر انتشارات: امراله نصرآزادانی
- نوبت چاپ: اول
- سال: ۱۳۹۸
- تیراژ: ۵۰۰
- قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۲۵۳۵-۷

مراکز پخش: اصفهان: (۱) انتشارات جهاد دانشگاهی اصفهان ۰۳۱-۳۶۶۸۰۰۶۲

(۲) انتشارات گوهر گویا ۰۳۱-۳۷۷۲۲۹۹۹

قم: (۳) انتشارات طوبای محبت ۰۲۵۳-۷۷۴۰۰۶۶

* تکثیر تمام و یا قسمتی از این اثر بدون اجازه مؤلف/ ناشر مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

* صحت مطالب کتاب به عهده مؤلف/ مترجم بوده و ناشر هیچگونه مسئولیتی در این خصوص ندارد.

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۱
فصل اول تبیین و نقد نظریه‌آقای مدرس زنوزی در معاد جسمانی	۱
درآمد	۳
رویکرد عقلی مدرس زنوزی در باب معاد جسمانی	۱۰
ترکیب نفس و بدن	۱۰
ترکیب حقیقی یا اعتباری؟	۱۲
چگونگی تعلق نفس به بدن	۱۴
کیفیت اتصال و اتحاد نفس و بدن پس از مرگ	۱۶
بقای صورت	۱۹
کیفیت اتحاد ماده و صورت	۲۲
حرکت جوهری	۲۵
کمون و بروز	۲۷
قوس صعود و نزول	۲۸
رویکرد نقلی مدرس زنوزی درباره معاد جسمانی	۲۹
شواهد قرآنی	۲۹
مستند روایی	۳۴
بررسی احراز سند روایت امام صادق (علیه السلام)	۳۵
تحلیل محتوای روایت	۳۸
به‌ودیعه سپرده‌شدن ملکات نفسانی در اجزای بدن	۳۸

۴۰.....	حرکت بدن به‌سوی نفس
۴۱.....	اتحادی‌بودن علاقهٔ روح و بدن
۴۳.....	بازگشت صورّ نفسانی از اجزای بدن
۴۴.....	چگونگی حرکت اجزای بدن به‌سوی نفس
۴۵.....	نقد دیدگاه حکیم زنوزی
۴۷.....	پاسخی به نقدِ مذکور
۴۸.....	پاسخی دیگر
۴۸.....	تحلیلی دیگر از مقدمات دیدگاه حکیم زنوزی
۴۸.....	مقدمهٔ اول
۴۹.....	مقدمهٔ دوم
۵۱.....	مقدمهٔ سوم
۵۲.....	مقدمهٔ چهارم
۵۳.....	بررسی ساحت عقلی
۵۸.....	بررسی ساحت نقلی
۵۹.....	رهیافت‌هایی از مقدمات و دو ساحت عقلی و نقلی
۶۲.....	نتایج
۶۷.....	فصل دوم تبیین و نقد نظریهٔ میرزای اصفهانی در باب معاد جسمانی
۶۹.....	درآمد
۷۰.....	واژه‌شناسی در ادبیات میرزای اصفهانی
۷۰.....	روح
۷۱.....	طینت

- ۷۱..... فعل
- ۷۲..... فنا
- ۷۲..... علوم بشری و الهی
- ۷۲..... نور عقل
- ۷۴..... بررسی مسائل روش‌شناختی میرزای اصفهانی در باب معاد جسمانی
- ۷۵..... تأثیرپذیری از مبانی و روش محدثان و متکلمان و فیلسوفان
- ۸۲..... بررسی بن‌مایه‌های اندیشه اصفهانی در معاد جسمانی
- ۸۳..... تعیین نوع طینت در عالم ذر
- ۸۶..... تحلیل و تبیین درباره عالم ذر
- ۸۹..... بررسی و نقد
- ۹۱..... باور اهل معرفت به عالم ذر
- ۹۴..... خلط طینت‌ها در دنیا و بازگشت هریک به اصل خود در قیامت
- ۹۷..... بازتاب مسئله طینت در اعمال و رفتار انسان
- ۹۷..... بررسی و نقد
- ۹۸..... چگونگی بازگشت اجزا بدن انسان براساس تحلیل میرزای اصفهانی
- ۱۰۱..... چگونگی ترکیب نفس و بدن
- ۱۰۲..... نفی تجرد روح
- ۱۰۴..... بررسی و نقد
- ۱۱۰..... نقش انسان‌شناسی و جهان‌شناسی در شکل‌گیری معاد جسمانی
- ۱۱۳..... نظام معاد به پشتوانه بداهات

پیش‌گفتار

حمد و سپاس خداوند را که جهان و جهانیان به وجود او وجود یافتند و نمایش جلال و جمالش شدند؛ خداوندی که سرچشمه جوشان حکمت و معرفت و منبع خیرات و آغاز و انجام وجود است. درود بی‌پایان بر تجلی اول، خورشید عالم‌تاب، مشکات نبوت و رسالت، حضرت ختمی مرتبت، محمد مصطفی (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و سلام درود جاودان بر خاندان پاک و مطهرش که معدن علم و مهبط وحی و حقیقت عصمت‌اند.

انسان را سزااست تا از مظاهر وجود الهی که درخشش و شعاعش همه‌جا را فرا گرفته و نشانگر آفرینش زیبا و حکیمانه اوست، برای رهیدن از نقص به کمال و رسیدن به سعادت و معرفت بهره گیرد تا فرجام او به انجام آید. چگونگی این فرجام در اصفهان یکی از مسائل اساسی کلامی و اعتقادی است که تاکنون در بین متکلمان و فلاسفه، آرای گوناگونی به خود اختصاص داده. امکان و کیفیت معاد جسمانی از مسائلی است که دانشوران به‌طور گسترده درباره آن بحث کرده و کوشیده‌اند. تبیین آن، آموزه‌های دینی و عقلانی را سازگار کنند.

در این کتاب از میان اندیشمندان، به تحلیل و بررسی آرای اَاقاعلی مدرس زنوزی و میرزامهدی اصفهانی می‌پردازیم. مدرس زنوزی به پشتوانه مبانی حکمت متعالیه، با تحلیل و بررسی نظری متفاوت از صدرالمتألهین، ارائه کرده و میرزامهدی اصفهانی با رویکردی کلامی و متأثر از نصوص، تبیینی دیگر از این آموزه و گزاره دینی به دست داده است.